

Soraya i els robots

«Va dir: "Internet no es pot convertir en un contenidor de desinformació i notícies falses?. I es va quedar tan ampla»

El Dia de la Dona, la vicepresidenta del govern espanyol, Soraya Sáenz de Santamaria, no va qüestionar-se fer o no vaga perquè havia d'acudir a les jornades de treball del Grup del Partit Popular Europeu (PPE) a València. El PPE havia de debatre un document sobre innovació tecnològica i l'acte comptava amb la presència del president Rajoy, de diversos ministres espanyols, a més del president del Parlament Europeu, Antonio Tajani, i comissaris de diversos departaments europeus.

Tractant-se d'una trobada on el factor tecnològic era el puntal de la reunió, Sáenz de Santamaria havia d'intervenir amb algun tema d'actualitat. Potser al principi va dubtar (això són especulacions meves), però després va pensar que estaria bé parlar dels entorns digitals, de l'anonimat i de la proliferació de perfils falsos de les xarxes socials. Finalment, va trobar el fil del discurs amb el qual es va sentir còmoda perquè, sens dubte, aportaria un matís que, fins ara, no s'havia tingut en compte. Devia pensar que la tecnologia ens pot fer veure i viure fets que realment no han passat. I això s'havia d'explicar.

Així que durant la seva intervenció, Sáenz de Santamaria va relatar com l'1 d'octubre l'estat espanyol va patir «una operació híbrida» a través d'eines informàtiques i robots «destinada a influir en una opinió pública global

(<https://www.naciodigital.cat/noticia/150090/santamaria/denuncia/ara/1-o/robots/informatics/van/difondre/imatges/falses>) que difonia una imatge negativa d'Espanya i una idea d'una Europa internament fracturada i amb escassa capacitat de resposta". Segons la vicepresidenta, es van difondre «notícies i imatges falses», a més de propaganda a mitjans de comunicació internacionals. «El 80% dels robots informàtics estaven localitzats en ubicacions de fora de la Unió Europea i els perfils reals de ciutadans no arribaven al 3%».

És a dir, les càrregues policials no van ser el que van ser. Tot va ser fruit «d'operacions descoordinades però complementàries que combinaven l'activitat de perfils influents a les xarxes socials» per fer creure el que no era. A tall de conclusió i davant d'aquesta ingerència descontrolada tecnològica, la vicepresidenta del govern espanyol va fer una crida als eurodiputats per reforçar la ciberseguretat, i va afegir que ben aviat portarà al Congrés una iniciativa relativa a «la veracitat de les informacions a Internet i a la privacitat en xarxes». Perquè, va concloure: «Internet no es pot convertir en un contenidor de desinformació i notícies falses». I es va quedar tan ampla.

Davant d'aquesta resolució, tinc d'entrada dues preguntes: 1. Vostè no menteix quan nega els fets de l'1-O? A vegades, no cal la tecnologia per difondre notícies falses. El ministre d'Exteriors, Alfonso Dastis, també va acusar el govern rus de «desinformació i manipulació en relació al referèndum i als posteriors esdeveniments a Catalunya», i el seu homòleg el va aconsellar abandonar la «histèria sensacionalista» per tal de «distreure l'atenció dels seus electors de la seva incapacitat per resoldre els problemes interns».

I 2. Com s'ho farà el govern espanyol per controlar la desinformació a través d'Internet? Crearan una llei com la francesa de Macron (<https://www.naciodigital.cat/opinio/16895/veritat>), que els experts ja apunten que serà un fracàs per la dificultat mateixa de la tecnologia amb la que tractem? Com s'exerceix un control sobre els algorismes i la intel·ligència artificial des d'un govern? Com es combaten les «granges de bots» (<https://www.naciodigital.cat/noticia/144283/granja/trolls/exercit/teclat/governos/partits/alimenten/noticies/falses/campanya>) dirigides per empreses mercenàries que cobren del millor postor? I, els

ciutadans, com podem estar segurs que el govern realment cerca la veracitat de la informació? I, de quina veritat en parlem? Caldrà aprofundir-hi molt més en aquest debat perquè la tecnologia ens obre infinitat de portes que ens fa qüestionar tots els pilars de la societat analògica construïda fins ara.

Però abans d'acabar vull aportar les conclusions dels experts al Knight Media Forum 2018 (<https://www.knightfoundation.org/articles/trust-in-news-misinformation-and-new-media-models-top-agenda-at-knight-media-forum>), una de les cites més prestigioses en l'àmbit de la comunicació, que es va celebrar a finals de febrer a Miami. El tema principal eren les *fake news* i de quina manera es podria ajudar a la gent a diferenciar el vertader del fals. Una altra preocupació era esbrinar cap a on anaven els diners negres derivats de la desinformació. La fundadora de l'Institut Future Today (<https://futuretodayinstitute.com/>), Amy Webb, va recordar com un grup d'investigadors de la Universitat de Washington havia aconseguit recrear la cara i la veu del president Obama amb intel·ligència artificial (https://www.youtube.com/watch?time_continue=22&v=AmUC4m6w1wo), fins al punt de confondre i fer dubtar a tothom que el va veure. «Era un experiment, però imagini'ns el potencial d'aquesta tecnologia en mans de moltíssima més gent», va afegir.